

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Millî Komisyonu

KÜLTÜR MİRASINI KORUMA EL KİTABI

CULTURAL HERITAGE PROTECTION HANDBOOK

4

MÜZELER İÇİN AFET RİSK YÖNETİMİ

DISASTER RISK MANAGEMENT FOR MUSEUMS

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Millî Komisyonu

KÜLTÜR MİRASINI KORUMA EL KİTABI

CULTURAL HERITAGE PROTECTION HANDBOOK

4

MÜZELER İÇİN AFET RİSK YÖNETİMİ

DISASTER RISK MANAGEMENT FOR MUSEUMS

Bu kitap, kaynağının uygun bir şekilde gösterilmesi ve bir kopyasının UNESCO'nun (Paris) aşağıdaki adresine gönderilmesi şartıyla çoğaltılabilir. Bu kaynağa şu şekilde referans verilmelidir: © UNESCO, 2008. Cultural Heritage Protection Handbook N°4. Disaster Risk Management for Museums, UNESCO, Paris. Bu yaygın Müzeler Acil Durum Programının amacını desteklemek üzere hazırlanmıştır..

Museums Emergency Programme
Programme d'urgence en les musées
Programa d'urgence dans les musées

Editör: **Lise Macdonald**

Metin: **Barbara O. Roberts, Jane K. Hutchins**

Çizen: **Aleksandar Dzoni-Sopov**

Rusça/İngilizce çevirisi Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Taşkent - Özbekistan Ofisi tarafından 2009'da basılmıştır.
9 Ergashev str. 700037 Tashkent, Uzbekistan
© UNESCO 2009 CLT/CIH/MCO/2008/PI/47

İngilizce'den Türkçeye Çeviren

Yrd. Doç. Dr. Mahmut Aydın

Batman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü,
Batman-TÜRKİYE

Düzeltilmeler

Bilgen Sungay, Mimar, Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, Deprem Mühendisliği Ana Bilim Dalı, İstanbul-TÜRKİYE

Yrd. Doç. Dr. Şefika Nuvid Alemdaroğlu

Batman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi,
Batı Dilleri ve Edebiyatı Bölümü, Batman – TÜRKİYE

Gözden Geçirme

Yrd. Doç. Dr. Mahmut Aydın

Saadet Güner, KUMID Üyeleri, İstanbul-TÜRKİYE

Teşekkürler

Aytaç Güner, KUMID Üyesi, İstanbul-TÜRKİYE
Bu kitabın çoğaltılmasına sunduğu mali katkı nedeniyle

Doç. Dr. Çiler Çilingiroğlu Ünlüoş,

KUMID Üyesi, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı, İzmir-TÜRKİYE
Türkçe tercüme için son kez gözden geçirilmesi için sunduğu değerli katkı nedeniyle

Türkçe Basımı Yayınlayan, 2016

Kültürel Mirasın Dostları Derneği

İstanbul / Türkiye © KUMID 2016

E-Posta : sguner.kumid@gmail.com, aydinm135@gmail.com

Web adresi : <http://www.kumid.net>

Sertifika No: 33456

Kitap Tasarımı Uygulama

Maraton Dizgiye • www.dizgiye.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Kat 2 Avclar İstanbul
Telefon: 0212 412 17 00 / Faks: 0212 422 11 51
Sertifika No: 12026

Set ISBN: 978 994 408 245 7

Reproduction is authorized, providing that appropriate mention is made of the source, and a copy sent to the UNESCO (Paris), address below. This document should be cited as: © UNESCO, 2008. Cultural Heritage Protection Handbook N 4. Disaster Risk Management for Museums, UNESCO, Paris. Publication done in support of the mission of the Museums Emergency Programme.

Museums Emergency Programme
Programme d'urgence en les musées
Programa d'urgence dans les musées

Editor: **Lise Macdonald**

Text by: **Barbara O. Roberts, Jane K. Hutchins**

Drawings by: **Aleksandar Dzoni-Sopov**

Printed in 2009 by the Russian/English version published

by UNESCO Office in Tashkent in 2009

9 Ergashev str. 700037 Tashkent, Uzbekistan

© UNESCO 2009 CLT/CIH/MCO/2008/PI/47

Translation from English into Turkish

Assist. Prof. Dr. Mahmut Aydın

Batman University, Faculty of Science-Letters,
Department of Archaeology, Batman-TURKEY

Proofreading

Bilgen Sungay, Architect, Boğaziçi University, Kandilli Observatory and Earthquake Research Institute, Department of Earthquake Engineering, İstanbul, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Şefika Nuvid Alemdaroğlu

Batman University, Faculty of Science-Letters,
Department of Western Languages and Literature, Batman-TURKEY

Revision

Assist. Prof. Dr. Mahmut Aydın

Saadet Güner, Members of FOCUH, İstanbul-TURKEY

Acknowledgements

Aytaç Güner, Member of FOCUH, İstanbul, TURKEY,
Due to valuable financial contribution for the reproduction of this book

Associate Prof. Dr. Çiler Çilingiroğlu Ünlüoş

Ege University, Faculty of Letters,
Department of Protohistory and Near Eastern Archaeology,
Due to valuable contribution for the last revision of the translated texts

Publisher of the Turkish Edition on 2016

Friends of Cultural Heritage - FOCUH

İstanbul / Turkey

E-Mail : sguner.kumid@gmail.com, aydinm135@gmail.com

Web : <http://www.kumid.net>

Certificate No : 33456

Book Design Application

Maraton Dizgiye • www.dizgiye.com

Printing and Binding

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Kat 2 Avclar İstanbul
Telefon: 0212 412 17 00 / Faks: 0212 422 11 51
Certificate No: 12026

Set ISBN: 978 994 408 245 7

İÇİNDEKİLER		CONTENTS
GİRİŞ	4 / 5	INTRODUCTION
RİSK YÖNETİMİ SÜRECİNDE İLK ADIMLAR	6 / 7	FIRST STEPS IN THE RISK MANAGEMENT PROCESS
İLK ADIMLAR	8	FIRST STEPS
KONUMDAN KAYNAKLI RİSKLER	10	RISKS FROM LOCATION
Jeolojik	10	<i>Geological</i>
Coğrafi	12	<i>Geographical</i>
Meteorolojik	15	<i>Meteorological</i>
Yapısal	17	<i>Structural</i>
BAKIM	18	MAINTENANCE
BELGELEME	21	DOCUMENTATION
YÖNLENDİRME İŞARETLERİ ve TABELALAR	24	SIGNS AND MAPS
İLETİŞİM	26	COMMUNICATION
İletişim Biçimleri ve Dikkate Alınması Gereken Konular	28	<i>Ways of Communicating and Issues to Consider</i>
Kurum Dışı İletişim	29	<i>External Communication</i>
MESLEKİ AÇIDAN EN İYİ UYGULAMALAR	30	PROFESSIONAL BEST PRACTICES
İNSANİ ÖNCELİKLER	33	PERSONAL PRIORITIES
ACİL DURUM HAZIRLIKLARI	34	EMERGENCY PREPAREDNESS
MÜDAHALE AĞININ OLUŞTURULMASI	37	ESTABLISHING A RESPONSE NETWORK
EĞİTİM	39	TRAINING
Eğitim Yöntemleri	41	<i>Approaches to Training</i>
RİSK AZALTMAYA YÖNELİK TEMEL ADIMLAR	44	BASIC STEPS TOWARD RISK REDUCTION
İZLEME	47	MONITORING

GİRİŞ

Bu yayının amacı, müze çalışanlarına, bilinçlenme, afet ve acil durum planlaması, iletişim ve acil bir durumda kültür mirasının hasar görme riskini azaltma faaliyetlerinin devam eden döngüsü boyunca rehberlik etmektir. İnsanları korumak en öncelikli konudur. Can güvenliği sorunları ele alındıktan sonra kültür mirasının korunması konusu, koleksiyonların korunmasına ve işin sürekliliğinin sağlanmasına çalışan personelin mesleki uzmanlığının ve görevinin bir parçasıdır.

Risk yönetimi oldukça yıldırıcı bir konu gibi görünebilir; biz bu yayında konuyu daha anlaşılır ve ulaşılabilir kılmak için, risk yönetimi terimini, ciddi bir acil durumda sizin ve kurumunuzun karşılaşabileceği riskleri azaltmaya yönelik sahip olduğunuz beceri ve kaynakların kullanımı, edinmeye ihtiyaç duyabileceğiniz diğer beceri ve kaynaklar, dikkate almak isteyebileceğiniz eğitim ve bilgi olarak tanımlayacağız. Yağmurlu dönemlerde, küf, bağıl nem değişiklikleri, böcekler gibi yavaş ve zarar verici tehlikelere karşı geliştirilebilecek önleyici stratejiler için diğer kaynaklara bakmanızı öneririz.

Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM), Getty Konservasyon Enstitüsü (GCI) ve Uluslararası Kültür Varlıklarını Koruma ve Restorasyon Çalışmaları Merkezi (ICCROM) işbirliği yaparak, UNESCO'nun Kültürel Nesnelere ve Somut Olmayan Kültür Mirası Bölümü'nün Müzeler ve Kültürel Nesnelere Şubesi'nin desteğiyle, ICOM'un Müzeler Acil Durum Programı (MEP) çerçevesinde, "Bütünleşik Acil Durum Yönetimi İçin Takım Çalışması" adında bir eğitim oluşturmuşlardır. Yararlanabileceğiniz MEP bibliyografyasına <http://gcibibs.getty.edu/asp/> adresinden ulaşabilirsiniz.

ICOM'un da konu ile ilgili yararlanabileceğiniz bir web sitesi mevcuttur: http://icom.museum/risk_management.html

Museums Emergency Programme
Programa de Urgencia en los Museos
Programa d'urgence dans les musées

INTRODUCTION

The purpose of this publication is to guide museum staff through the ongoing cycle of awareness, emergency planning, communication and actions that will reduce damage to cultural heritage in an emergency situation. Protecting people is the highest priority. Once life safety issues have been addressed, safeguarding cultural property is part of the professional mission of staff working to protect and preserve collections and reestablish business continuity.

Risk Management can be a daunting concept and to make the subject more approachable, we will define the term as using skills and resources that you have, others you may need to obtain, and information and training you may wish to consider, to minimize risks you and your institution may face, in a major emergency event. We suggest you refer to other sources for preventive strategies to deal with slow and destructive hazards such as insect damage, relative humidity changes, or mold in a rainy season.

The International Council of Museums (ICOM), The Getty Conservation Institute (GCI) and the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM) have established in partnership a training program entitled Teamwork for Integrated Emergency Management supported by the Section of Museums and Cultural Objects of the Division of Cultural Objects and Intangible Cultural Heritage of UNESCO, in the framework of the ICOM's Museums Emergency Programme (MEP). The helpful MEP Bibliography is available at <http://gcibibs.getty.edu/asp/>.

ICOM also has a website that may be useful: http://icom.museum/risk_management.html

Museums Emergency Programme
Programa de Urgencia en los Museos
Programa d'urgence dans les musées

RİSK YÖNETİM SÜRECİNDE İLK ADIMLAR

Süreci, sürekli dönen bir tekerlek olarak düşününüz: Bu sırada düşünülmesi gereken aşamalar; önceliklerin belirlenmesi, acil durum öncesinde, sırasında ve yaşayabileceğiniz bir acil durum sonrasında gerçekleştirilecek faaliyetler, yazılı Kurumsal Afet ve Acil Durum Planı'nın geliştirilmesi amacıyla yapılanların gözden geçirilmesi olacaktır.

Risk yönetimi, risklerinizi ve zarar görebilirliğinizi değerlendirmek, sürdürülebilir amaç ve stratejiler oluşturmak, koruma ve risk azaltma önlemleri geliştirmek, yeni yöntemler öğrenmek, müdahale ve iyileştirme tekniklerini kullanmak ve tekrar değerlendirme aşamasına dönmektir. Döngü bu şekilde sürer gider.

Binanıza ve koleksiyonunuza yönelik tüm tehditleri göz önünde bulundurarak, koleksiyonunuza yönelik temel riskleri ve her birinin neden olabileceği hasarı tanımlayınız; risk azaltma stratejileri üzerinde çalışmaya başlayınız ve finansal ve personel kaynaklarınızı etkin kullanınız. Bu yol, bir sorunun oluşmasını beklemekten ve bir afet meydana geldiğinde mümkün olduğunca kurtarmaya çalışmaktan daha az maliyetli ve daha fazla etkilidir. Örneğin, binanızı temizlemeniz, bir yangının çıkmasını önleyebilir, bir acil durumda insanların ve koleksiyonların hareketi/tahliyesi için geçiş ve tahliye yollarının açık tutulmasını sağlayabilir.

FIRST STEPS IN THE RISK MANAGEMENT PROCESS

Think of the process as a wheel that keeps turning: things to think about, setting priorities, actions to take before, during and after your next emergency and reviewing what was done in order to improve a written institutional Emergency Plan.

Risk management is assessing your risks and vulnerabilities, setting sustainable goals and strategies, improving preventive and mitigation measures, learning new methodologies and using response and recovery techniques and back again to assessment. The cycle goes on.

Consider all the threats to your building and collection, identify the main risks to the collection, the damage each might cause, start work on mitigation strategies and use financial and staff resources effectively. This is cheaper and more effective than waiting for a problem to happen and trying to salvage what you can in a disaster setting. For example, cleaning up your building may prevent a fire and clear passageways for people and movement of collections during an emergency.

İLK ADIMLAR

FIRST STEPS

Öncelikler ile mevcut personel ve kaynaklarla sürdürülebilir risk yönetimi amaçlarına ulaşmanın ne kadar süreceği konularında gerçekçi olunuz. Risk yönetimi planınızı, personel ve ziyaretçi sayısını temel alarak oluşturunuz. Günün 24 saatini göz önünde bulundurunuz; gündüz ve gece faaliyetleri ile sorumlulukları farklılık gösterebilir.

Be realistic about priorities and how long it may take to achieve sustainable risk management goals with staff and resources available. Base risk management planning on the numbers of staff and visitors. Consider the 24 hour cycle, day and night actions and responsibilities may be different.

Kurumunuzda olanlar ile ilgili güncel bilgi sahibi olmak ve yerelde, ulusal ve uluslararası alanda yaşananlar ile ilgilenmek yararlı olur.

It is good to stay current with what is happening in your institution and with local, national and international affairs.

Hazırlıklı olunuz. Bilgi edinmeye çalışınız. Acil bir durumu tanımlamak, riskleri azaltmak ve müdahale etmek üzere becerilerinizi, farkındalığınızı arttırınız, bağlantılarınızı kuvvetlendiriniz ve yetilerinizi geliştiriniz.

Be prepared. Seek out information. Increase your skills, awareness, connections, and abilities to identify, mitigate and respond to an emergency.

KONUMDAN KAYNAKLI RİSKLER - JEOLJİK

RISKS FROM LOCATION - GEOLOGICAL

Aşağıda adı geçen doğal tehlikelere maruz kalıp kalmayacağınızı araştırınız.

- Deprem
- Volkanik faaliyet
- Tsunami
- Kaya düşmesi
- Alana özgü tehlikeler

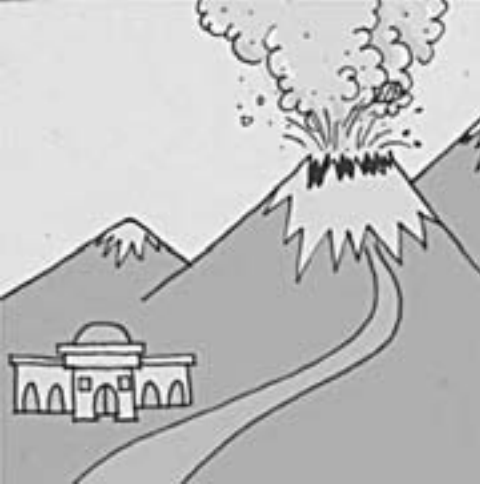
Find out whether you are subject to major natural hazards such as:

- Earthquakes
- Volcanic action
- Tsunami
- Rock falls
- Specific local hazards

Beklenen olası yer hareketini araştırınız; zemin örnekleri yapılarınızın altındaki katmanlar hakkında bilgi verir.

Research the kind of ground motion to expect, soil samples provide information on the layers under your structures.

Volkanik bir bölgede bulunuyorsanız, volkanın beklenen davranışlarını araştırınız.

In a volcanic region, research how the volcano is expected to behave.

Eğer tsunami tehlikesi varsa, binanızın içindeki ve dışarıdaki güvenli yolları, insan ve koleksiyonların güvende olması için denizden ne kadar uzağa nakledilmeleri gerekebileceğini biliniz.

If tsunamis are anticipated, know routes to safety inside and outside of your building and how far in land people or collections may have to go to be safe.

Su seviyesindeki yükselmeler ile iklim değişikliğinin kentsel ve kurumsal çalışmalarınızı nasıl etkileyebileceğini araştırınız.

Seek information on how rising seawater levels and climate change may affect your municipal and institutional operations.

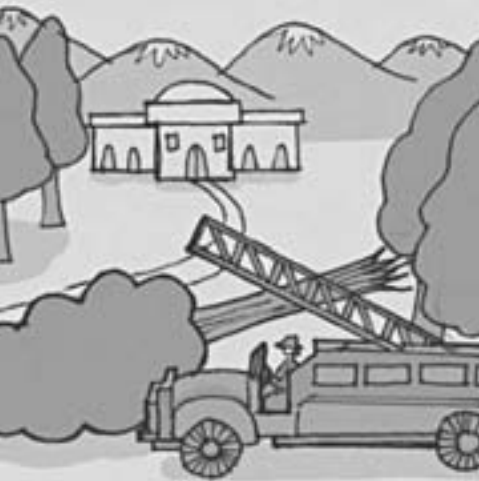
Ulaşım altyapısına yakın olmaktan kaynaklanabilecek sorunları göz önünde bulundurunuz; kurumunuzu bu sorunlara karşı nasıl koruyacağınızı düşününüz.

Consider how to protect your institution against problems that may arise because of proximity to transportation infrastructure.

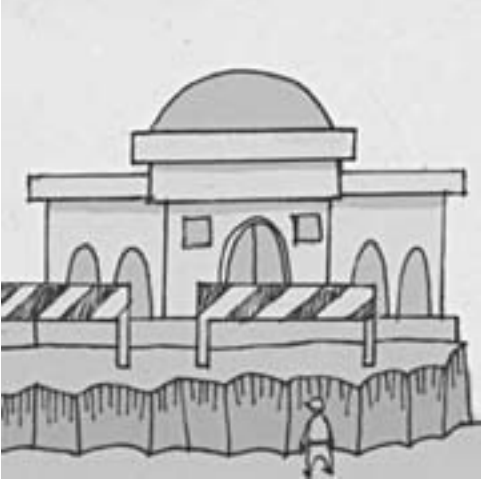
Binanızın ya da içinde bulunduğu arazinin konumunun bir acil duruma neden olup olamayacağını veya böyle bir durumu etkileme olasılığını değerlendiriniz.

Assess if the placement of your building or site could influence or cause an emergency.

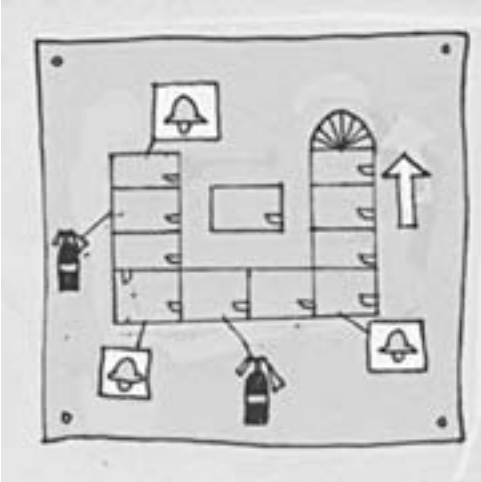
Binanızın kentsel veya kırsal ortamda bulunması, yardımın oranı ve kapsamı ile müdahale yönetim tekniklerini etkileyecektir. Önerileri kendi şartlarınıza uyarlayınız. Bulunduđunuz alana olası bir afet durumunda yardım ulaşmasının mümkün olmayabileceği durumlar olabilir mi?

Urban or rural settings will affect the rate and range of assistance and response management techniques. Adapt to your circumstances. Could your site be cut off from help?

Zemin seviyesinin altında bulunan arkeolojik alanları korumak, binaları korumaktan farklı zorlukları içerecektir.

Protecting archeological sites below ground level will present different challenges to protecting buildings above.

Nakil ve tahliye yollarınızı ve onları etkili kullanmanın yolunu bilmek yararlı olacaktır.

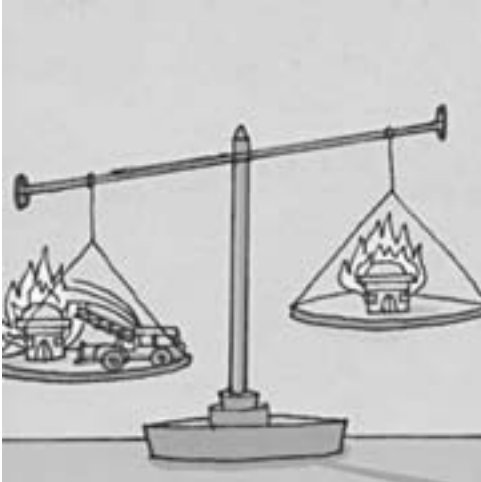
It is a good idea to know your transportation routes and how to use them effectively.

Bölgenizde ve semtinizde geçmişte yaşanmış olan şiddetli meteorolojik olayları ve bu tür olayların, tekrarlanması halinde, çalışanların, ziyaretçilerin, taşınmaz, taşınır ya da somut olmayan kültür mirasının, güvenliğine etkisini araştırınız.

Research the history of severe meteorological events in your region and locality and how they may affect the safety of staff, visitors, immovable, movable or intangible cultural property if such an event occurs again.

Risklerinizi ve bu tür olaylar karşısında zarar görebilirliğinizi analiz ediniz; risk azaltma önlemleri için önceliklerinizi belirleyiniz.

Analyze your risks versus your vulnerability to such events and establish priorities for mitigation measures.

Bölgenizdeki hâkim rüzgârı öğreniniz. Bu rüzgar, volkanik küllerin, rüzgar ile savrulan kumların, kimyasal bir kazanın neden olabileceği sızıntı dumanlarının yönlerini ve yağışlarını etkileyecektir.

Find out about prevailing winds in your area. These will effect the direction and fall of volcanic ash, blowing sand, fumes from a chemical spill accident, etc.

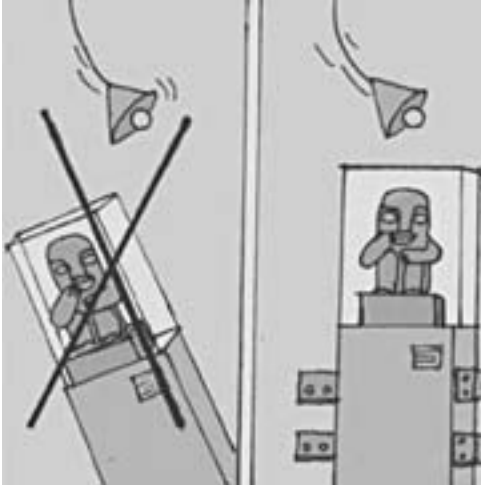
Sel / taşkın, kuraklık, orman ve çalı yangınları, kuvvetli rüzgarlar, tropikal siklonlar, hortumlar / tayfunlar, toz fırtınaları, kar fırtınaları, buz fırtınaları ve diğer yerel koşulları göz önünde bulundurunuz.

Consider: floods; drought; brush fires; high winds; hurricanes; tornadoes/typhoons; sand storms; snow storms; ice storms; other local conditions.

Yapı(lar)ınızın doğal ya da insan kaynaklı farklı tehlikelerden nasıl etkileneceğini değerlendiriniz ve etkileri önceliklendiriniz.

Assess and prioritize how your structure(s) will respond to different hazards, natural or manmade.

Koleksiyonlarınızın, binanızın içinde veya dışında oluşabilecek tehlikelerden nasıl etkilenebileceğini değerlendirerek, önceliklerinizi belirleyiniz. Örneğin; sergi salonlarındaki vitrinler duvara ya da tabana sabitlenmedilirse, bir deprem sırasında sallanarak/kayarak hareket edebilir veya devrilebilir. Giriş katını su basarsa, koleksiyonları daha üst katlara veya bina dışına taşımanız gerekebilir.

Assess and prioritize how your collections will respond to the hazards that may affect them inside or outside of your building. For example, show cases may move or fall in an earthquake unless you fix them to a wall or to the floor. If the ground floor may flood, you may need to move collections up or out.

BAKIM

MAINTENANCE

Bazı ülkelerde çeşitli yönetmelikler binalar için asgari yasal ve geçerli ölçütlere yönelik bilgi sağlayabilir; mümkünse, binanın bakımı ve iyileştirilmesi için bütçe ayrılmalıdır.

Building codes in some countries may provide a minimum lawful standard; budget for upgrades if possible.

Çatı, oluklar, kanal ve su giderleri, elektrik kabloları ve su tesisatını kontrol edip bakımını yaptırınız. Gerekli tamir ve yenileme işlemlerini yapmaya çalışınız.

Inspect and maintain your roofs, gutters, drains, electrical wiring, and plumbing. Try to do the necessary repairs/replacements.

Bina temizlik ve bakım görevlilerine yönelik eğitimleri gözden geçiriniz; risklerin değerlendirilmesine yönelik raporlamaları (su giderlerinin temiz tutulması ya da su sızıntılarının raporlanması gibi) olağan görevler arasına dahil ediniz.

Review training for housekeeping and cleaning staff and incorporate risk assessment reporting (such as unblocking a drain or reporting a water leak) into normal duties.

Aletleri ve hızlı müdahale malzemelerini bulundurunuz ve çalışanlarınıza kullanımları konusunda eğitim veriniz. İhtiyaç duyacağınız araç ve gereci almak için binaya giremeyeceğiniz durumlarda ne yapılabileceğini düşününüz.

Store tools and quick response supplies on site and train staff to use them. Consider what to do if you cannot go into the building to get the equipment you need.

Çalışanlara su, gaz ve elektrik kapatma vanaları ile yangın söndürücüleri nasıl kullanacakları konusunda eğitim vermeniz önerilir.

It is recommended to train staff how to operate water, gas and electrical shut-off valves, pumps, and fire extinguishers.

Uzman personel için yazılı envanter ve fotoğraflı belgeleme gereklidir. Koleksiyonlar çok kapsamlı olabilir ve koleksiyonlarla ilgili her bir olayı, detayı veya eseri hatırlamak mümkün değildir.

Written records and photo documentation are essential to professional staff. Cultural heritage collections can be extensive and it is impossible to remember every fact, detail or item.

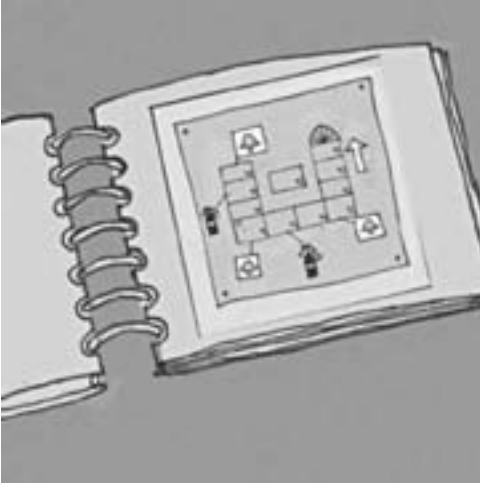
Envanterin ve kopyalarının bina dışında da bulundurulması önerilir; örneğin envanterinizin bulunduğu binaya giremeyeceğiniz durumlar için bu gerekli olacaktır.

Records and duplicate records off-site are advisable, and necessary, for example, if you cannot gain access to a damaged building where your records are stored.

Bina ve tesisat projelerinin, personel listeleri ve iletişim bilgilerinin, hizmet ve malzeme sağlayıcılarının bilgilerinin, acil müdahale kurumlarının bilgilerinin ve iletişim numaralarının yanı sıra, envanter kayıtlarını, ödünç verme bilgilerinin, fotoğraf kayıtlarını ve sigorta bilgilerinin düzenli olarak güncel tutmak gerekir.

It is good to update regularly: building and systems maps; staff lists and contact information; vendor information; emergency response agency information and contacts; inventory of cultural holdings; loan information; photo documentation; insurance information.

Risk yönetimi ilkeleri ve yöntemlerinin hazırlanması önerilmektedir; örneğin Acil Durum Tahliye Planları; Koleksiyonlar İçin Müdahale Planı; Yangın Güvenlik Planı; Halkla İlişkiler Planı.

It is recommended to prepare risk management policies and procedures, for example: Staff Emergency/ Evacuation Plan; Response Plan for Collections; Fire Safety Plan; Public Relations Plan.

Uluslararası ve ulusal mesleki organlar (UNESCO, ICOM, ICOMOS, ICCROM, GCI vb.) aracılığıyla mesleki standartlar ve en iyi uygulamalar konusunda bilgilenecek yararlı olacaktır.

It is a good idea to keep informed of professional standards and best practices through international and national professional bodies (UNESCO, ICOM, ICOMOS, ICCROM, GCI etc.).

YÖNLENDİRME İŞARETLERİ ve HARİTALAR

SIGNS AND MAPS

Yönlendirme işaretlerinin doğru, güncel ve kolay görülebilir olduğunu kontrol ediniz.

Check that signs are accurate, current and clearly visible.

Mimari ve statik, elektrik, mekanik projelerinin kopyalarını bina içinde ve ayrıca alan dışında bulundurunuz. İyileştirme sürecinde bu planlara ihtiyaç duyulacaktır.

Store copies of architectural plans and systems plans on site and offsite. They will be needed during recovery procedures.

Mahalli haritalar çalışanların ve ziyaretçilerin güvenli alanlara ulaşmasına yardımcı olacaktır.

Local maps are helpful to assist staff and visitors to find other ways to safety.

İletişim, güvenliği teşvik eden risk yönetimi ilkeleri ve yöntemlerinin temel bir bileşenidir.

Risk management policies and procedures promote safety and communication is an essential component.

Riski yönetmek, pek çok farklı iletişim türleri ve araçları kullanmayı gerektirir. Profesyonel iletişim uzmanları, çalışanlarınıza birbirleriyle ve toplumun diğer bireyleriyle etkili iletişim kurma konusunda eğitim verebilirler.

Managing risk uses many types of communication actions and devices. Professional communication specialists can help train staff to communicate effectively with each other and with members of the public.

Kurumsal iletişiminizde net çizgilerin olması personelinizin acil bir durumda olaylardan haberdar olmasını ve yerinde karar almasını sağlayacaktır.

Clear lines of institutional communication will help keep staff informed during an emergency and ensure good decision-making.

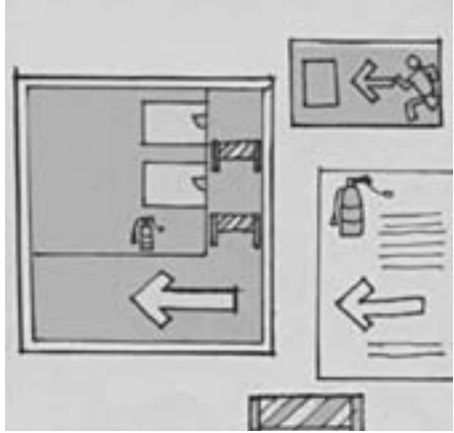

Olağan faaliyetlerde ve acil durum operasyonlarında yapı içinde ve çevresinde nasıl hareket edilmesi gerektiği ile ilgili topluma yönelik anlaşılır talimatlar oluşturulması, ziyaretçilere, çalışanlara ve koleksiyonlara yönelik riskleri azaltmaya yardımcı olacaktır.

Providing clear direction to members of the public about how to move in and around a structure during normal and emergency operations will help minimize risk to visitors, staff, and the collection.

İLETİŞİM BİÇİMLERİ VE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

WAYS OF COMMUNICATING AND ISSUES TO CONSIDER

1. Giriş

- Pek çok olay anında birden fazla iletişim türünün kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır; bunlar, elde ya da bilgisayarda yazılmış notları, telefon, elektronik posta, kısa mesaj ve internet bültenleri gibi elektronik iletişim kanallarını içerebilir.

2. Sesli İletişim

- Alarmlar (işitme engelli biri alarmı duymayabilir).
- Sözlü yönlendirmeler (hitap ettiğiniz kişiler dilinizi anlamayabilir).

3. Görsel İletişim

- Acil durum yönlendiricileri (acil çıkış yönlendirme tabelaları, acil durum aydınlatmaları, planlar, yer aydınlatmaları, boyanmış yollar/hatlar).
- Yazılı yönergeler ve kılavuzlar, iyi tutulmuş kayıtlar ve belgeleme

4. Fiziksel İletişim

- Farklı tipte engeller.
- Yönlendirme (insanları güvenli bir yere yönlendirmek için el işaretleri ve el feneri gibi aletlerin kullanımı).
- Güvence (diğer insanları sakin ve kararlı bir şekilde uygun yönergeleri takip etmeleri için teşvik eden personel veya gönüllüler).

1. Introduction

- Multiple forms of communication are needed under most circumstances and these may, on occasion, include hand written or typed notes, electronic media such as telephone, email, text message, and web bulletins.

2. Audible communication

- Alarms (a person with a hearing disability may not know that an alarm has sounded).
- Spoken directions (the person you are speaking to may not speak your language).

3. Visual communication

- Emergency guidance (exit signs, emergency lighting, maps, floor lighting, painted paths/lines).
- Written procedures and guidelines, good records and documentation.

4. Physical communication

- Barriers of differing type
- Guidance (assisting people to safety using hand signals and tools, such as flash lights).
- Reassurance (staff or volunteers who calmly and authoritatively to encourage others to follow appropriate directions).

İyi bir risk yönetimi, medyanın anlaşılmasını içerir; gazetecilerin çalışma şekli ve ne tür bilgiler edinmek istedikleri bilinmelidir.

Good risk management includes an understanding of the media, how journalists work, and what information they may seek.

Etkili bir iletişim, acil bir durumda halkın olayı kavrayışını şekillendirebilir ve kurum çalışanlarına önemli mesajları ulaştırmak için bir araç olabilir: kurumunuzu temsil etmesi için bir sözcü belirleyiniz ve eğitim aldırınız; sözcüye doğru ve tam bilgi ulaştığından emin olunuz. Toplumlar, kültür varlıklarına değer vermektedir ve nasıl etkin yardım edebileceklerine dair bilgi edinirlerse, kriz zamanında halk yardımcı olabilir.

Effective communication can shape public understanding during an emergency and also be a tool for reaching staff with important messages: designate and train a spokesperson to represent the institution; ensure that the spokesperson receives accurate and complete information; communities value cultural property and may provide assistance in time of crisis if they receive good information on how to help effectively.

MESLEKİ AÇIDAN EN İYİ UYGULAMALAR

PROFESSIONAL BEST PRACTICES

İnsanların güvenliği her şeyden önce gelmektedir. Müze çalışanları için esas olan, kendileri, bina(ları) ve koleksiyonları için daima güvenliği akıllarında bulundurarak günlük işleriyle ilgilenmektir.

Safety for people comes first. The key for museum staff is to do their daily work with safety always in mind, for themselves, for the structure(s) and for the collections.

İtfaye, polis ve ambulans ile nasıl iletişim kurulacağını öğreniniz; bir yangını, su kaçağını ya da şüpheli bir kişiyi bildirmek için ne tür bilgiler gerekeceğini biliniz.

Know how to contact fire, police, and ambulance; understand what information is required to report a fire, water leak or suspicious person.

Gerek olmayan çalışma gerekse acil durum işleyişleri açısından kurumun emir komuta zincirini bilmeniz yararlı olacaktır. Acil bir durumda bu zincir içinde sizden bekleneceklerden haberdar olunuz.

It is good to understand the institutional chain of command for normal and emergency operations. Know what is expected of you in an emergency.

Kurumunuzun bir afet ve acil durum planı varsa bunu öğrenmeniz önerilir; bir afet ve acil durum planı yoksa böyle bir plana sahip olmasını sağlamaya çalışınız.

Familiarity with the institution's emergency plan is recommended if one exists; advocate for such a plan if the institution does not have one.

Bilmediklerinizin farkında olunuz; soru sormaktan ya da bilgilerinizi tekrar tekrar kontrol etmekten çekinmeyiniz.

Be aware of what you do not know and do not be shy about asking questions or doublechecking your information.

Kurumun sorumluluğunda olan problemleri kontrol etmeniz ve müze personelinin ziyaretçilerle ilgili bir zorlukla ya da diğer zorlu durumlar ile karşılaştıklarında yapabileceklerini belirlemeniz yararlı olacaktır.

It is good to check on problems that may represent a liability for the institution and be clear about what museum staff may do when faced with difficult visitors or other challenging circumstances.

İnsanların güvenliği önceliklidir.

Safety for people comes first.

Acil bir durum ortaya çıkmadan önce bir aile iletişim ağı kurmak yararlı olacaktır. Kurum çalışanları, ailelerinin hazırlıklı olduklarını ve ne yapacaklarını bildiklerinden emin olurlarsa daha iyi çalışacaklardır.

It is good to set up a family communication network before an emergency happens. Staff works better if they know their families are prepared and know what to do.

ACİL DURUM HAZIRLIKLARI

EMERGENCY PREPAREDNESS

Düzenli bir yapının kurulması ve acil bir durumda iş sorumlulukları ile yapılması gereken faaliyetlerin tanımlandığı net bir plan yapılması önerilmektedir.

It is recommended that an organized structure be established and job responsibilities and descriptions of actions to be taken in the event of an emergency are written down in a clear plan.

Afet ve acil durum planında görsel olarak ifade edilen etkin bir komuta yapısı, acil bir durumda çalışmalarını kolaylaştırabilir. Müdür tarafından görevlendirilmiş bir kişi müdahale faaliyetlerinin eşgüdümünü sağlayarak liderlik eder, idareyi, personeli, güvenliği, tesisleri ve koleksiyonları temsil eden kilit personel acil durum koordinatörüne raporlama yapar. Tek bir kişiye raporlama yapacak beş ya da yedi kişilik bir grup etkin bir ekip oluşturacaktır.

A streamlined command structure, illustrated in the Emergency Plan, can simplify emergency efforts: one person in charge of coordinating and leading response efforts, designated by the director; key personnel, representing the administration, staff, security, facilities and collections, report to emergency coordinator; five to seven people, reporting to an individual form an effective team.

Acil bir duruma müdahale edebilmek için gereken malzeme ve gereçleri bulundurunuz. Hızla müdahale edebilme yetisi son derece önemli olabilir.

Assemble tools and supplies to help respond to emergency events. The ability to react quickly may be critically important.

Farklı durumlara yönelik güvenlik önlemlerini düşününüz: Ziyaretçilerin toplanması gereken alan neresidir? Ekip üyeleri ile nerede buluşulacaktır? Örneğin; bir hortum, kasırga veya tsunami olduğunda nereye sığınılacaktır? Bir yangın durumunda bina nasıl tahliye edilmelidir? Bir yangın durumunda binayı tahliye etmek, hortum söz konusu olduğunda yerinde sığınak prosedürü uygulamak uygun olacaktır. Zaman yeterli olduğu takdirde koleksiyon nasıl ve nerede koruma altına alınmalıdır?

Plan refuges. Know where to seek safety in different situations, where visitors should gather, and where to meet your team members. For example: Where to shelter in a tornado, hurricane or tsunami? How to evacuate a building during a fire? In a fire leave the building; in a tornado sheltering in place may be appropriate. How and where to shelter the collection if time permits?

Personelinizi hazırlamanız önerilir. Düzenli tatbikatlar, acil durum ortaya çıktığında tüm çalışanların sorumluluklarına aşina olmasını, sakin esnek ve etkili bir şekilde müdahale etmelerini sağlayacaktır.

It is recommended to prepare the staff. Regular drills will ensure that all staff are familiar with their responsibilities and respond in a calm, flexible and effective manner when and if an emergency arises.

Sergi salonlarındaki ve depodaki eserler için, değerlendirme aşamasında belirlenen ihtiyaç ve önceliklere göre hazırlık yapılması önerilmektedir.

It is recommended to prepare the collections, on display and in storage, based on the needs and priorities established during the assessment phase.

MÜDAHALE AĞI OLUŞTURMAK

ESTABLISHING A RESPONSE NETWORK

Yetkili kamu kuruluşları ve acil durumlarda müdahaleden sorumlu kurumlarla çalışmanız, bu kurumların sağlayabilecekleri olanak ve kaynaklar hakkında önceden bilgi sahibi olmanız yararlı olacaktır.

It is a good idea to work with public authorities and response agencies and be aware of the capabilities and resources that may be available to you.

Kardeş kuruluşlarla karşılıklı yardım anlaşmaları yapmanızın faydası olacaktır.

It is good to establish mutual aid agreements with sister institutions.

MÜDAHALE AĞI OLUŞTURMAK

ESTABLISHING A RESPONSE NETWORK

Hizmet sağlayıcılar ve tedarikçiler ile çalışmanız ve satın alma anlaşmaları yapmanız önerilmektedir.

It is recommended to work with vendors and set up purchasing agreements with suppliers.

Eğitim, acil durum hazırlıklarının asli unsurudur ve aynı zamanda kurumda ekip çalışmasını teşvik eder.

Training is an essential part of emergency preparedness and also helps to promote teamwork in an institution.

Ziyaretçiler, çalışanlardan yapılacakları ve kendilerini nasıl güvende tutabileceklerini bilmelerini bekleyeceklerdir. Kaygılı veya korkmuş bir grup insan ile çalışabilmek için alıştırma yapmaya ihtiyaç olduğundan personel eğitimi çok önemli bir gerekliliktir.

Visitors will expect staff to know what to do and how to take them to safety. Training sessions for staff are essential because practice is necessary for working with groups of people who may be concerned or frightened.

Yazılı afet ve acil durum planını kullanarak, insanları ve eserleri binadan veya alandan nasıl ve ne zaman tahliye edeceğinize yönelik tatbikat yapınız. Acil bir durumda şartlar daha zorlu olabilecektir.

Using the written emergency plan, practice how and when to evacuate people or collections materials from a building or site. In an emergency, conditions may become progressively more difficult.

Afet ve acil durum yöntemlerini geliştirmek üzere ve güncel kalmalarına yardım edecek, devam eden bir süreç oluşturunuz.

Try to establish an ongoing process for improving procedures and help to keep them current.

Değişik türde tatbikatlar yapınız. Alarmları çalıştırınız; personeli tahliye ediniz; buluşma noktasında toplanınız ve sonrasında yapılması gerekenleri düşününüz. Bir zaman çizelgesi oluşturunuz ve (örneğin) sonraki 10 dakikada, 1 ½ saatte, 12 saat içinde yapılması gerekenleri düşününüz; veya personelin prova olaya müdahale ettiği tatbikatlar düzenleyiniz. Uygunsa, yerel kurumları eğitimlerinize davet ediniz.

Hold drills of different types. Sound alarms, evacuate the staff, gather at meeting points, and consider the next actions. Include a timeline, consider what to do (for example) in 10 minutes, in 1 ½ hours, in 12 hours, or schedule exercises in which staff respond to a mock "event" and invite local agencies to join you for the training if appropriate.

Her eğitimi gözden geçiriniz. Gelecek sefer daha iyi yapabilmek amacıyla, tüm çalışanlar yorumda bulunmaları ve öneri geliştirmeleri için teşvik edilmelidir. Çalışanların paylaşacakları çok değerli bilgileri vardır.

Review each training session. All staff should be encouraged to comment and to offer suggestions for doing things better next time. Staff has great knowledge to share.

Müdahale kapasitesini aşağıdaki gibi eğitim tekniklerini kullanarak geliştiriniz:

- Senaryolar (örneğin, güçlü rüzgarlar beklenmektedir; personel ne yapmalıdır?).
- Masabaşı egzersizleri (daha karmaşık fakat gerçekçi bir problem ortaya koyarak, yapılabilecekleri gruplar halinde - tartışınız ve sonuçları karşılaştırınız).

Improve response capabilities by using teaching techniques such as:

- *Scenarios (For example, high winds are expected... What should staff do?).*
- *Table top exercises (More elaborate but realistic problem, discuss actions in groups or teams and compare responses).*

Acil durumlarda koleksiyonların elleçlenmesini sağlamak üzere ekibi eğitiniz. Eserleri temsil eden “hasarlı” veya “ıslak” temsili malzemeler kullanarak bir tatbikat yapmayı deneyiniz. “İyileştirme” çalışması için gereken alan ve zaman, tüm ekip için şaşırtıcı olacaktır.

Train teams for handling collections in emergency situations. Try an exercise using “damaged” or wet materials that simulate artifacts. The amount of time and space that is needed for “recovery” work will be a surprise to everyone.

Risk yönetimi süreci içinde yer alan rol ve sorumluluklar için alıştırmalar yapınız. Sorumluluğunuzdaki insanlar ve kültür mirası için olanakları ve güvenlik önlemlerini geliştirmek amacıyla harekete geçiniz. Gelecekte karşılaşılabilecek acil durumlarda daha iyi ve güvenli bir çalışma gerçekleştirebilmek için hazırlanınız.

Practice roles and responsibilities in the risk management process, act to improve capabilities and safety measures for people and the cultural heritage in your care and be ready to do a great safe job in the next emergency situation.

RİSK AZALTMAYA YÖNELİK TEMEL ADIMLAR

BASIC STEPS TOWARD RISK REDUCTION

Acil bir durum sırasında yapmak durumunda kalmadan önce, binanın her yerinde gezerek tüm tahliye ve giriş yollarını öğreniniz.

Walk through building and know all ways of going out of or into the structure before you have to do so in an emergency situation.

Tehlike anında binanın çevresini, giriş ve çıkışları güven altına alınız.

Secure the perimeter, exits and entrances to the building in an emergency.

RİSK AZALTMAYA YÖNELİK TEMEL ADIMLAR

BASIC STEPS TOWARD RISK REDUCTION

Çıkış yollarını açık tutarak yangın riskini azaltmaya ve güvenliği arttırmaya yardımcı olmak yararlı olacaktır. Bütün personelin önleyici ve risk azaltıcı faaliyetlerini teşvik edip destekleyiniz.

It is a good idea to help improve security and reduce fire risk by keeping exit routes clear. Encourage and support preventive and mitigation actions by all staff.

Riskleri raporlamak ve irdelemek için sorumluluk alınız; örneğin; böcekler, damlayan borular, önü bloke olmuş kapılar, gaz kokusu, hatalı ışık veya prizler, koleksiyonların bulunduğu alanlardaki zararlılar gibi. Bu türde risklerin, hem normal görevin hem de müdahale ekibinin bir parçası olarak rapor edilmesi önerilir.

Take responsibility for reporting and addressing risks, for example: Insects; dripping pipes; blocked doors; gas smell; faulty lights or switches; vermin in collection areas. It is good to report risks both as part of normal duties and as part of a response team.

RİSK AZALTMAYA YÖNELİK TEMEL ADIMLAR

BASIC STEPS TOWARD RISK REDUCTION

Afet ve acil durum planını, risk yönetim faaliyetlerindeki ilerlemeyi yansıtacak şekilde güncel tutup yeniden düzenleyiniz.

Update and revise the emergency plan to reflect accomplishments of risk management activities.

Çalışanların eğitimi, bina güvenliği, bakımı, işlemlerin belgelenmesi, koleksiyonlar, müdahale işlemleri ve Afet ve Acil Durum Plan(lar)ı için gözden geçirme, analiz etme ve düzeltme döngüsünü kurunuz.

Establish cycle of review, analysis, and revision for staff training, building security, maintenance, documentation of procedures, collections, response procedures and Emergency Plan(s).

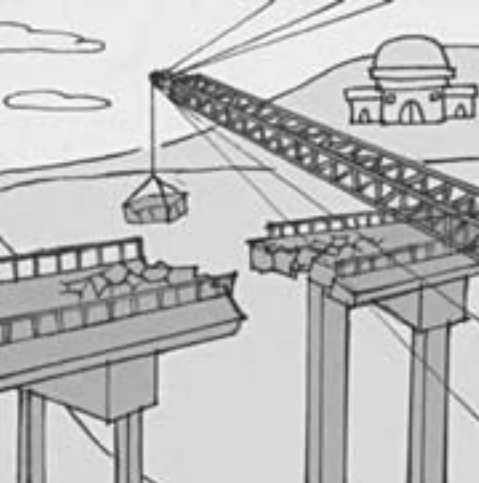
Değişen hava durumuna, doğal ve insan kaynaklı tehlikelere karşı tetikte olunuz.

Be alert to changing weather conditions, natural and manmade hazards.

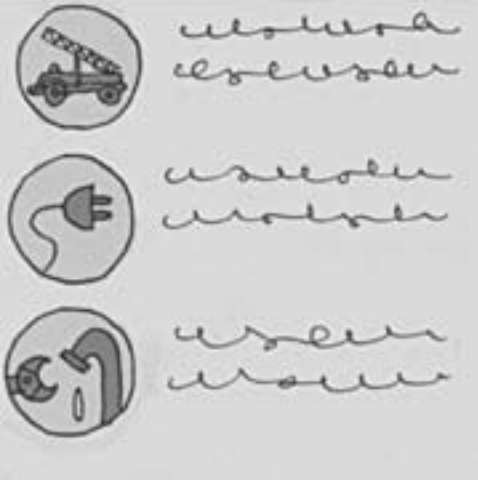
Çalışanların becerilerini arttırmalarını takip ediniz; eğitim düzenleyiniz; çalışanların becerileri ile kurumunuzun bir olaya müdahale kapasitesini mümkünse yerel kaynakları kullanarak arttırınız.

Keep in touch with the improving skills of staff, schedule training, and increase capabilities and institutional capacity to respond to a situation, if possible, with local resources.

Çevrenizdeki altyapı değişikliklerinden haberdar olmanız önerilir.

It is advisable to stay informed of local infrastructure changes.

Gerek uzman yardımı, gerekse hizmet ve malzeme tedariği için kaynak ağlarınızı güncel tutmanız önerilmektedir.

It is recommended to update networks of resources, both for professional assistance and services and supplies.

Güvenlik kavramını, yaşam ve çalışma alanlarınızda sürekli aklınızda bulundurunuz.

İyi bir risk yönetimi tüm çalışanların devamlı çabasını gerektirmektedir.

İleride yaşayabileceğiniz bir acil durumun afete dönüşmesinin önüne geçilebilir.

Live and work with safety in mind.

Good risk management requires a sustained effort by all staff.

Your next emergency need not become a disaster.

